

5

ΥΡΕ

ΑΠΟ ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ
ΤΗΣ ΖΩΗΣ.

ΒΙΒΛΙΟ ΑΡ. 15.

(ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΕΙΡΑ. - ΙΙΙ.).

Μ. ΚΡΕΝΔΙΡΟΠΟΥΛΟΥ :

Η ΦΙΛΙΑ

ΤΟ ΤΥΠΩΣΑΝ ΤΑ
"ΓΡΑΜΜΑΤΑ"

ΑΛΕΞΑΝΤΡΕΙΑ. 1919.

ΠΕΝΤΕ ΓΡΟΣΑΚΙΑ.
Η 60 ΛΕΠΤΑ.

Ο ΘΕΟΣ ΤΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

ΑΠΟ ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ
ΤΗΣ ΖΩΗΣ.

ΒΙΒΛΙΟ ΑΡ. 15.

(ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΕΙΡΑ. - ΙΙΙ).

Μ. ΚΡΕΝΔΙΡΟΠΟΥΛΟΥ :

Η ΦΙΛΙΑ

ΤΟ ΤΥΠΩΣΑΝ ΤΑ

"ΓΡΑΜΜΑΤΑ"

ΑΛΕΞΑΝΤΡΕΙΑ. 1919.

ΠΕΝΤΕ ΓΡΟΣΑΚΙΑ.

Η 60 ΛΕΠΤΑ.

Ο ΘΕΟΣ ΤΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Κ. ΚΡΕΝΔΙΡΟΠΟΥΛΟΥ :

ΑΝ ΕΙΝΕ ΔΥΝΑΤΗ Η ΚΑΘΑΡΑ ΚΑΙ ΑΔΟΛΗ
 ΦΙΛΙΑ ΜΕΤΑΞΥ ΑΤΟΜΩΝ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΥ
 ΤΥΠΟΥ.

Εἰς ὁποιαδήποτε δοσοληψία ἡ σχέσι μεταξὺ ἀνδρὸς καὶ γυναικός, ὁ ἀδιάκριτος ἔρως χώνει πάντα τὴν μύτη του, ἀνακατεύεται ἂν πρέπει ἢ δὲν πρέπει καὶ τὰ χαλᾶ... ἢ τὰ διορθώνει. Εἰς τὸ ζήτημα, ποῦ μᾶς ἀπασχολεῖ, τὰ χαλᾶ· διότι ὁ πρῶτος καὶ ἀπαραίτητος ὅρος μιᾶς τέτοιας φιλίας εἶνε νὰ φύγῃ ὁ ἔρως ἀπὸ τῆ μέσῃ, νὰ χαθῇ καλὰ καλὰ, νὰ ἐξαφανισθῇ καθ' ὁλοκληρία. Καὶ νά! ποῦ ἀπὸ μιᾶς ἀρχῆς προβάλλει τὸ ἐρώτημα ἂν μία τέτοια ὁλοκληρωτικὴ ἐξαφάνισις εἶνε δυνατὴ. Ἀπὸ τὴν ἀπάντησι ποῦ θὰ δοθῇ ἐξαρτᾶται καὶ ἡ λύσις τοῦ ζητήματος.

Πρὶν ὅμως προχωρήσωμε, χρειάζεται κάποια προηγουμένη συνεννόησις εἰς τὸν ὅρισμό, ποῦ θὰ δώσωμε, τοῦ ἔρωτος. Οἱ ποιηταὶ ἕως τώρα δὲν μᾶς ἔδειξαν παρὰ μία του ἄκρῃ μόνον, μία μικρὴ γωνία τῆς ἐρωτικῆς ταινίας, τὴν ὠραιότερα καὶ πλέον ἐπαγωγό. Ὡς καλλιτέχναι ἠθέλησαν νὰ μᾶς κρύψουν ὅτι ἔκλειε μέσα του πεταπὸ καὶ ἄσχημο, ἢ τοῦλάχιστον ἐκεῖνο, ποῦ ἐνόμιζον τέτοιο. Ἐκριναν μάλιστα καλὸ, τὴν γωνία αὐτή, νὰ καθωραῖσθουν, νὰ στολίσουν μὲ ἄνθη ὠραῖα καὶ μυρωδάτα, νὰ πλαισιώσουν μὲ φύλλα περὶεργα καὶ σπάνια. Ἔτσι τὴν ἔκαμαν νὰ χάσῃ καὶ τὴν ὀλίγη ἀκόμα φυσικότητα ποῦ παρουσίαζε. Οἱ φιλόσοφοι ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, μὲ μία λογικότητα, ποῦ δὲν ἐπιδέχεται μὲν συζήτησι, ἀλλὰ ποῦ εἶχε πάντα τὴν δύσκολη

φροντίδα νὰ θέτῃ κατὰ μέρος τὰ γεγονότα καὶ τὴν πραγματικότητα, κατώρθωσαν νὰ μᾶς δώσουν μίαν εἰκόνα τοῦ ἔρωτος, ἂν ὅχι ὅλως διόλου ψεύτικη, τοῦλάχιστον τόσο παραμορφωμένη καὶ κολωβή ποῦ δύσκολα ἤμπορεῖ κανένας νὰ ἀναγνωρίσῃ μέσα εἰς αὐτὴ τὸν ἔρωτα, ὅπως εἶνε εἰς τὴν φύσιν, ὅπως πραγματικὰ τὸν αἰσθανόμεθα καὶ ὅπως τὸν μεταχειριζόμεθα εἰς τὴν καθημερινή ζωή.

Δὲν πρέπει νὰ λησμονεῖται, ὅτι ὁ ἔρως κατὰ βάθος εἶνε ἡ ἐκδήλωσις μιᾶς φυσιολογικῆς λειτουργίας, ποῦ ἔχει ἓνα μακρυνό σκοπό, συνειδητὸ ἢ ὑποσυνειδητό, τὴν συντήρησιν τοῦ εἴδους, ἀπαράλλακτα ὅπως ἡ πείνα ἀποβλέπει ἀποκλειστικὰ εἰς τὴν συντήρησιν τοῦ ατόμου. Ἡ λειτουργία ὅμως αὐτὴ δὲν εἶνε ἐξακολουθητικὴ καὶ ἀδιάκοπη σὰν τὴν ἀναπνοὴ καὶ τὴν κυκλοφορίαν, ἀλλὰ διαλείπουσα καὶ περιοδική σὰν τὴν χώνευσιν. Ὅπως αὐτὴ ἔχει καὶ ἐκείνη ἀνάγκη ἀπὸ μερικοῦς παράγοντας, ποῦ τὴν θέτουν εἰς κίνησιν καὶ τῆς δίδουν τὴν πρώτη ὥθησιν. Εἶνε δὲ αὐτοὶ τόσο πολλοὶ καὶ διάφοροι, ὥστε νομίζει κανεὶς ὅτι ἡ φύσις διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ μία τόσο σπουδαία λειτουργία, ἔθεσε εἰς χρῆσιν ὅλα τὰ μέσα ποῦ διέθετε. Διὰ τὴν εὐκολίαν μας θὰ τοὺς διαιρέσωμε εἰς σωματικούς, ψυχικούς καὶ κοινωνικούς· δὲν πρέπει ὅμως νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸ νοῦ, ὅτι ὅλοι κατὰ βάθος ἔχουν ἓνα καὶ τὸν αὐτὸ σκοπό, τὴν ὑπερβίβιν τοῦ γεννητικοῦ συστήματος, ἀδιάφορο ἂν αὐτὴ ἐπιτυχάνεται ἢ ὄχι. Διὰ νὰ τὴν ἐπιτύχουν μάλιστα εὐκολώτερα, περιπλέκονται, συνδυάζονται, συγχωνεύονται, ἐνεργοῦν χωριστὰ καὶ μὲ τὴν σειρὰ ἢ ταυτόχρονα καὶ ὁμαδικῶς κατὰ τὴν ἀνάγκη τῶν περιστάσεων καὶ τὴν δύναμιν τοῦ καθενός. Ἀπ' αὐτὴ δὲ τὴν στενὴν σχέσιν καὶ τοὺς συνδυασμούς, ποῦ παρουσιάζουν σχεδὸν πάντα, προῆλθε ἡ σύγχυσις, ἡ παρανόησις καὶ ἡ διαφορὰ ποῦ ἀπαντοῦμε εἰς τὰς ἀντιλήψεις τοῦ ἔρωτος.

Μεταξὺ τῶν σωματικῶν παραγόντων, θὰ ἀναφέρουμε πρῶτα

ἀπ' ὅλους, τὰς ἐσωτερικάς ἐκκρίσεις μερικῶν ἀδένων, αἱ ὁποῖαι φέρουν τὴν περιοδικὴν ὑπεραιμία τῶν γεννητικῶν ὀργάνων. Εἰς πολλὰ ζῶα ἔρχεται μίαν φορὰ τὸ ἔτος, εἰς ἄλλα δύο ἢ καὶ περισσοτέρας· εἶνε ἡ ἐποχὴ τῶν ἐρώτων, ποῦ ἀντιστοιχεῖ συνήθως μὲ τὸ ἔαρ ἢ τὸ θέρος. Ὁ ἄνθρωπος ἂν καὶ ἀπηλλάγη, ὡς πρὸς αὐτὸ τὸ ζήτημα, ἀπὸ τὴν τυφλὴν ὑπακοὴν εἰς τοὺς νόμους τῆς φύσεως δὲν φαίνεται νὰ ἐλησμόνησε τὴν πολὺ παλαιὰ του αὐτῇ συνήθεια καὶ ὑποκύπτει περισσότερο καὶ τὴν ἐποχὴ αὐτῇ πορὰ κάθε ἄλλῃ, εἰς τὰς θελκτικὰς παγίδας τοῦ ἔρωτος.

Εἰς τοὺς καθαρὰ σωματικούς παράγοντας ἡμποροῦμε ἀκόμα νὰ κατατάξωμε τὴν ἐπενέργειαν μερικῶν φαρμάκων, ὅπως τὴν κανθαρίδα, τὸν φώσφορο καὶ τὴν γιοαμπίνη, μερικὰς ἀσθενείας τοῦ νωτιαίου μυελοῦ, τὴν ὑπεραισθησίαν τῶν νεύρων καὶ τὸν πόνο. Μάλιστα! ὁ πόνος ὅταν εἶνε μέτριος φέρει καὶ αὐτὸς τὸν γεννητικὸν ὄργασμόν, προπάντων εἰς τὴν γυναῖκα. Ὑπάρχουν ἄτομα, ὅχι σπάνια, ποῦ ἔχουν ἀπόλυτο ἀνάγκη τοῦ πόνου εἰς αὐτὴ τὴν περίστασιν· πλεῖσται ὅσαι γυναῖκες ἀπαιτοῦν τὸ ράπισμα πρὶν ἀπὸ τὸ γίλημα· μερικοὶ ἄνδρες πρέπει νὰ πονέσουν διὰ ν' ἀγαπήσουν. Ὁ περίφημος φρενολόγος Magnan ἀναφέρει τὴν περίπτωσιν ἑνὸς νέου ποῦ ἠσθάνετο μεγάλη ἡδονὴ ὅταν ἔκοπτε τὰς σάρκας τοῦ καὶ τὰς ἐμασοῦσε. Καὶ ὁ χορὸς ἐπίσης. Δὲν ἐννοῶ δὲ τὸν χορὸν ποῦ συνήθως σήμερα χορεύομε καὶ ὅπου ἡ ἀφή παίζει ἓνα μεγάλο μέρος, ἀλλὰ τὸν χορὸν τὸν ἀπλό, τὸν μονήρη, ὁ ὅλοισος πρὶν τὴν κούρασιν φέρει τὸν ἐρεθισμόν δι' αὐτὸ εἰς πολλοὺς ἀγρίους λαοὺς εἶνε προῖμιον ἐρωτικῶν τελετῶν, δι' αὐτὸ εἰς πολλὰ ζῶα, καὶ προπάντων εἰς τὰ πουλιά, εἶνε ἡ συνήθης ἀπαρχὴ τῶν ἐρώτων.

Ἄν ἡ ἀκοή, ἡ ὄσφρησις, ἡ ὄρασις καὶ ἡ ἀφή ἀνήκουν κυρίως εἰς τοὺς σωματικούς ἀποτελοῦν ὁμῶς μέρος καὶ τῶν ψυχικῶν παραγόντων. Αἱ αἰσθήσεις αὗται εἶνε ἡ γέφυρα, ποῦ συνενώνει τοὺς μὲν μὲ τοὺς δέ, ὁ πορθημός, ποῦ συνδέει τὰς δύο θαλάσσας καὶ ἀνακατεύει ἀχώριστα καὶ διὰ παντός τὰ νερά των. Ὅλαι δὲν

ἔχουν τὴν ἰδίᾳ ἐπίδρασι, ὅλαι ὁμῶς συντρέχουν εἰς τὴν ἀφύπνισι τῶν συγκινήσεων καὶ αἰσθημάτων ποῦ εἶνε ἀπαραίτητα εἰς τὸν ἔρωτα. Ὁ ἦχος καὶ ὁ τόνος τῆς φωνῆς, τὸ εὐλύγιστο τῆς ὁμιλίας, εἶνε στοιχεῖα, ποῦ ἂν δὲν ἐμπνέουν μόνα των τὸν ἔρωτα, ὑποβοηθοῦν πολὺ. Εἰς πολλὰ ὁμῶς ζῶα ἡ ἐπιρροὴ τῆς ἀκοῆς εἶνε μεγάλη. Τὸ ἀποτελεσματικότερο ὄπλο τῶν πουλιῶν εἶνε τὸ τραγοῦδι, καὶ διὰ πολλὰ ἔντομα ὁ θόρυβος, ποῦ κάμουν μὲ τὰ φτερούγια των, εἶνε τὸ μόνο ἐρωτικὸ ἐγερτήριον ποῦ διαθέτουν.

Ἡ ὁσφρησις εἶνε παράγων πολὺ δυνατώτερος. Αἱ γυναῖκες τὸ γνωρίζουν καὶ πασαλείφονται μὲ μυρωδικά. Καὶ χωρὶς αὐτὰ ὁμῶς κάθε φυλὴ καὶ κάθε ἄτομον ἔχει τὴν ἰδιαιτέρα ὁσμὴν του, ποῦ καίποτε αἰσθανόμεθα καὶ καίποτε ὄχι. Ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν φθάνει ἕως τὴν συνείδησίν μας δὲν σημαίνει ὅτι δὲν ἐνεργεῖ· ἀπ' ἐναντίας συχνότατα ὑποφέρουμε τὸ ἀποτέλεσμά της, χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζωμε. Ὑπάρχουν ἄνθρωποι, τοὺς ὁποίους ἡ φυσικὴ μυρωδιὰ μιᾶς γυναικὸς ὑποδουλώνει ὀλοκληρωτικά· καὶ τότε βλέπομε, τὸ περίεργον φαινόμενο, νὰ προσκολλῶνται σφικτὰ καὶ ἀδιάρρηκτα εἰς ἓνα ὄν πολὺ κατώτερον ἀπ' αὐτούς, χωρὶς κανένα θέλγητρο. χωρὶς κανένα προσόν, χωρὶς καμμία ἀξία, ὄν τὸ ὅποιο κατὰ βάθος καὶ σύτοι οἱ ἴδιοι περιφρονοῦν, ἀλλ' ἀπὸ τὸ ὅποιο εἶνε ἀδύνατον νὰ χωρισθοῦν. Ὁ ἔρως τοῦ Beaudelaire διὰ μία μαύρη τῆς αἰσχίστης διαγωγῆς καὶ τῆς κατωτάτης ὑποστάσεως εἶνε ἓνα ἀπὸ τὰ περίφημα παραδείγματα.

Εἰς τὰ ζῶα ἡ ὁσφρησις εἶνε ὁ μεγαλείτερος ἴσως παράγων. Πολλὰ εἶδη εἰς τὴν ἐποχὴν τῶν ἐρώτων των ἐκρηγνύουν ὕλας, ποῦ ἔχουν τόσο δυνατὴ μυρωδιὰ ὥστε γίνεται αἰσθητὴ καὶ εἰς μεγάλας ἀποστάσεις· αὕτη ὁδηγεῖ καὶ βοηθεῖ τὸ ἓνα φῦλον εἰς τὴν ἀνέυρεσιν τοῦ ἄλλου. Ὁ μόσχος, ἡ γνωστὴ εἰς ὅλους μυρωδιά, δὲν εἶνε παρὰ μία ἀπ' αὐτὰς τὰς ὕλας ποῦ κατασκευάζει τὸ ὁμώνυμον ζῶον. Ὁ σκύλος ἀπὸ τὴν ὁσφρησιν ἀναγνωρίζει τὸ θηλυκὸ ποῦ εὐρίσκεται εἰς ὄργασμόν.

Ἡ ὄρασις εἶνε ἴσως ἡ αἰσθήσις τοῦ γεννᾶ τὰς περισσοτέρας ἐντυπώσεις καὶ τὰ βαθύτερα αἰσθήματα. Εἶνε ἐκείνη τοῦ πλησιάζει περισσότερο ἀπ' ὅλας εἰς τοὺς ψυχικοὺς ἐρεθισμοὺς διότι αὐτὴ κατὰ μέγα μέρος ὁρίζει τὴν ἐκλογήν, χωρὶς τὴν ὁποία ὁ ἔρως θὰ ἦτον ἓνα ἀπλό γεννητικὸ ἔνστικτο. Εἶνε περὶ τὸ νὰ ἐπεκταθῶ περισσότερο, ἀφοῦ ἡ ἐπιρροή της εἶνε εἰς ὅλους καταφανής.

Τέλος ἡ ἀφῆ εἶνε τὸ δυνατότερο σωματικὸ κινητήριον καὶ ὡς παράδειγμα δὲν ἔχω παρὰ νὰ φέρω τὸ φίλημα. Ὄταν ὁ Ἀχιλλεὺς Παράσχος ἔγραφε τοὺς στίχους ἐκείνους, τοῦ θεωροῦνται σήμερα ἀπὸ τοὺς πλέον ἐξωφρενικοὺς, ὅταν ἔλεγε ὅτι

Τὸ φίλημα εἶνε τροφὴ πυρίνη τῆς καρδίας,
στιγμὴ κλαπεῖσα τῆς Ἑδῆς, ἀρχὴ ἀθανασίας.

ἐξέφραζε μὲ κάποια ὑπερβολὴ μίαν ἐπιστημονικὴ πραγματικότητα, ἀπαράλλακτα ὅπως ὅταν ὁ Chamfort περιώριζε τὸν ἔρωτα εἰς τὴν ἐπαφὴ δύο ἐπιδερμίδων. Πραγματικὰ ὁ ἔρως εἰς τὴν πολὺ στενὴν του σημασίαν καὶ τὴν τελικὴν του φάσιν, δὲν εἶνε παρὰ ἓνα φίλημα· τὸ ὠραιότερον, τὸ ἀνώτερον, τὸ τελειότερον φίλημα, εἰς τὸ ὁποῖο καταλήγει ὁλόκληρη σειρὰ ἄλλων φιλημάτων κατωτέρας ἀξίας καὶ διαβαθμισμένης ἐντάσεως.

Μὲ τοὺς ψυχικοὺς παράγοντας, ἐρχόμεθα εἰς τὴν τάξιν ἐκείνων τοῦ δίδουν τὰ καθ' αὐτὸ χαρακτηριστικὰ καὶ τὴν ἀληθινὴν μορφήν εἰς τὸν ἔρωτα. Αὐτοὶ τὸν ξεχωρίζουν ἀπὸ τὸ ἀπλό γεννητικὸ ἔνστικτο, αὐτοὶ τὸν κάμουν ὑψηλότερον, εὐγενέστερον, πραγματικὸν ἔρωτα. Ὅλα τὰ αἰσθήματα, ὅλαι αἱ ἐντυπώσεις καὶ συγκινήσεις συνεισφέρουν εἰς τὸν σχηματισμὸν του. Ἡ εὐγνωμοσύνη, ἡ συμπάθεια, ἡ φιλία, ἡ εὐσπλαχνία, ὁ θαυμασμός, ἡ ἐκτίμησις, ἡ ἐντύπωσις, τοῦ ἀφίνει ἡ θεὰ ἑνὸς προσώπου ἢ μιᾶς ἀπλῆς κινήσεως, προσδιορίζουν τὴν ἐκλογήν, εἰς τὴν ὁποία σταματᾷ ὁ ἐρωτευμένος, ἡ δὲ φαντασία καὶ ἡ μνήμη καθιστοῦν τὴν ἐκλογὴν μόνιμον. Ἀγαποῦμε πάντα νὰ ἀναζητοῦμε εἰς τὸ ἀντικείμενον

μενο τοῦ ἔρωτός μας τὰς πρώτας μας ἐντυπώσεις, θέλομε νὰ τὸ φανταζώμεθα ὅπως τὸ εἶδαμε τὴν πρώτη φορά, ποῦ αἰσθανθήκαμε τὸν πρῶτο παλμό. Ζητοῦμε, ὡς ἐνθίμιο, ἓνα ἄνθος ἀπὸ τὸ χεῖρι του, ὀλίγας τρίχας ἀπὸ τὴν κεφαλὴ του, ἢ ἄλλα ἀντικείμενα ἄψυχα, εἰς τὰ ὁποῖα ἡ φαντασία μας δίδει ζωή. διότι τὰ θεωρεῖ ὡς ἐπέκτασι καὶ συνέχεια τοῦ προσώπου ποῦ ἀγαποῦμε. Κἄποτε μάλιστα συμβαίνει νὰ ἀντικαθιστοῦν καὶ ὁλοκληρία καὶ αὐτὸ τὸ πρόσωπο, τόσο ἡ ἔντασις τῆς ἀναμνήσεως εἶνε μεγάλη. Βλέπομε δὲ τότε ἀνθρώπους νὰ λατρεύουν τὰ πλέον ἀλλόκοτα ἀντικείμενα : ἓνα ὑπόδημα, ἓνα χεῖρόκτι, ὅτι δῆποτε ὑπόδημα ἢ χεῖρόκτι, ἀρκεῖ νὰ ἀνήκει εἰς τὸ ἄλλο φῦλο. Τὰ χρονικά τῆς ψυχοπαθολογίας ἀναγράφουν πολλὰ τέτοια παραδείγματα, ἓνα ἀπὸ ὁποῖα εἶνε καὶ ἡ περίπτωσις ἐκείνου ποῦ ἀγαποῦσε τοὺς σκούφους τῶν γραιῶν, διότι ὁ πρῶτος ἐρωτικός του ὀργασμὸς ἐπῆλθε κατὰ τύχην ἐπὶ παρουσίᾳ ἑνὸς παρομοίου σκούφου. Ἡ ἀντιζηλία, ἡ φιλοτιμία, τὸ πείσμα καὶ αὐτὸ τὸ μῖσος ἀκόμα, ἡμποροῦν νὰ ὀδηγήσουν εἰς τὸν ἔρωτα. Ἡμποροῦμε νὰ εἰποῦμε ὅτι πολλὰ ἄτομα μισοῦν μέχρις ἔρωτος.

Τοὺς ψυχικοὺς παράγοντας δυναμόνουν καὶ ἰδανικεύουν περισσότερο οἱ κοινωνικοί. Αὐτοὶ ὁμως διαφέρουν ἀνάλογα μὲ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς κοινωνίας καὶ τὰς περιστάσεις, ποῦ ἀπαντᾷ εἰς τὴν ἐξέλιξίν της. Εἰς τοὺς ἀγρίους λαοὺς, ὅπου κάθε ἔθιμο ἔχει καὶ τὴν θρησκευτικὴν του καθιέρωσιν, ὅπου ἡ ψυχικὴ κατάστασις εὐρίσκεται ἀκόμα εἰς τὰ σπάργανά της, οἱ κοινωνικοὶ παράγοντες εἶνε ὀλίγιστοι, ἀλλὰ δυνατοί. Ὁ ἔρως ἀποτελεῖται σχεδὸν καὶ ὁλοκληρία ἀπὸ τὸ γεννητικὸ ἔνστικτον, εἰς τὸ ὁποῖον μόλις καὶ δειλὰ δειλὰ τολμοῦν νὰ εἰσχωρήσουν μερικαὶ ἰδέαι ἀποκρυσταλλωμέναι εἰς ἔθιμα. Αὐτοῦ ἐκλογὴ σχεδὸν δὲν ὑπάρχει· ὁ ἄγριος ἐπιζητεῖ κυρίως τὸ θηλυκόν· προτιμᾷ βέβαια τὴν νέα ἀπὸ τὴν γραιά, ἴσως μάλιστα καὶ τὴν ἰσχνήν ἢ πολύσαρκην, ἀλλ' ἡ προτίμησις αὕτη περιορίζεται εἰς χονδροειδῆ χαρακτηριστικὰ καὶ ἡ ἐκλογὴ δὲν

σταματᾷ εἰς ἓνα μοναδικὸ πρόσωπο, παρὰ ὅταν τὸ ἐπιβάλλουν τὰ ἔθιμα ἢ ἡ θρησκεία. Ἡ προτίμησις του εἶνε μᾶλλον ἀρνητικὴ· γνωρίζει τί δὲν πρέπει νὰ ἀγαπᾷ καὶ δὲν τὸ ἀγαπᾷ.

Ὅσον ὁμως μία κοινωνία ἀναπτύσσεται, ὅσον ἓνας λαὸς ἐκπολιτίζεται, ὅσον αἱ ιδέαι του καὶ τὰ αἰσθήματά του πληθύνονται, τόσο νέοι παράγοντες προσθέτονται καὶ νέοι ἐρεθισμοὶ προκύπτουν. Ἡ θρησκεία, σὶ ἐπικρατοῦσαι ιδέαι, ἡ φιλοσοφία, αἱ ὥραϊαι τέχναι, ἡ ἐπιστήμη, ἡ φιλοσοφία, ἡ ἠθική, τὰ ἥθη, αἱ συνήθειαι, ὁ συρμός καὶ ἄπειρα ἄλλα εἰσέρχονται ἓνα ἓνα εἰς τὸν χορὸν καὶ προκαλοῦν νοοτροπίας, ποῦ προσθέτουν εἰς τὸν ἔρωτα νέα στοιχεῖα καὶ τοῦ δίδουν νέα μορφὴ καὶ διάπλασι. Εἰς τοὺς ἀρχαίους λαοὺς ἡ ἀντίληψις τοῦ ἔρωτος ἦτο ὁλοκληρωτικὰ θρησκευτικὴ ἢ δὲ κωδικοποιήσις του ἐπέβαλε ἀναλόγους ἀντιλήψεις καὶ συνηθείας. Καὶ εἰς ἡμᾶς ἀκόμα ἡ θρησκεία δὲν ἔμεινε ἀδιάφορη· ἔθεσε καὶ εἰς τὸν ἔρωτα τὴν σφραγίδα τῆς· τοῦ ἔδωκε ὀλίγο ἢ πολὺ, τὸ σχῆμα, μὲ τὸ ὁποῖο πρέπει νὰ παρουσιάζεται. Ἐζήτησε νὰ τὸν ἀποσπλάσῃ ἀπὸ κάθε ὑλικὸν δεσμόν, νὰ τὸν ἀνεβάσῃ δῆθεν ὑψηλότερα, νὰ τὸν ἐξαγνίσῃ. Δὲν ἐπέτυχε βέβαια, διότι δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἐκβιασθῇ ἡ φύσις, κατώρθωσε ὁμως νὰ τοῦ ἐμπνεύσῃ τὸν πεσιμισμόν, νὰ τοῦ ἐμφυσήσῃ τὴν ιδέα τοῦ πόνου καὶ τῆς θυσίας, νὰ τὸν παραστήσῃ σὰν ἓνα ἀναγκαῖον βασανιστήριον, σὰν κἄτι κακὸν ποῦ πρέπει νὰ κρύπτεται, κατώρθωσε ἀπὸ ὑγειῆς ποῦ ἦτο, νὰ τὸν κάμῃ παθολογικόν. Τί ἄλλο βλέπει κανεὶς, εἰς τὰ ἀπομνημονεύματα τῆς Ἀγίας Θηρεσίας, παρὰ ἐξάψεις καὶ παραληρήματα ἑνὸς ἀρρωστημένου ἔρωτος διὰ τὸν Ἰησοῦν Χριστόν; Ποῖος δὲν διακρίνει, εἰς τοὺς νεωτέρους φιλοσόφους, τὴν ἀποκρυστάλλωσιν τῶν βάσεων ποῦ ἔθεσε ὁ Χριστιανισμός; Καὶ τοῦ Πλάτωνος ὁ ἔρως ἦτον ὥραϊος καὶ ὑψηλός, ἀλλ' ἦτον ἔρως ὑγειῆς, εὐθυμος, ποῦ ἀπέβλεπε εἰς τὴν τελειωτικὴν εὐτυχίαν, εἰς τὴν ἱκανοποίησιν τῶν σωματικῶν ἀπολαύσεων ἐξ ἴσου μὲ τῶν ἰδανικῶν τῆς ψυχῆς. Πόσον ὁ ἔρως τοῦ Schopenhauer

φαίνεται ισχνός και ἄρρωστος ἔμπρὸς εἰς τὰς ἀντιλήψεις τοῦ Πλάτωνος. Καὶ ὅμως ὁ πρῶτος θριαμβεύει· ἐπέβαλε τὰς ιδέας του εἰς τοὺς ποιητάς, καὶ τοὺς λοιποὺς καλλιτέχνας, εἰς ὁλόκληρο τὸ κοινόν, διότι ὅλοι ἦσαν προπαρασκευασμένοι ἀπὸ τὴν ὑρησκευτική νοοτροπία.

Τί ἐπιρροή δὲν ἔχει ἐπίσης καὶ ὁ συρμός ! Ἄν ἀντιπροσωπεύη πάντα μερικὰς ιδέας τῆς ἐποχῆς. πόσας ἄλλας νέας δὲν ἐπιβάλλει καὶ πόσας παλαιὰς προλήψεις δὲν ξεριζώνει ! Διὰ τὴν μὴν ἔβγωμε ἀπὸ τὴν τωρινὴ ἐποχή, ποῖος ἤμπορεῖ νὰ ἀρνηθῇ, ὅτι ἡ σημερινὴ γυναικεῖα ἐνδυμασία δὲν εἶνε πιστὴ ἔκφρασι τοῦ φεμινισμού ; Ἀποσκορακίζει σιγὰ σιγὰ τὴν σεμνότητα, ποῦ ἐθεωρεῖτο δίκαια ἢ ἄδικα, ἓνα ἀπὸ τὰ ὠραιότερα γυναικεῖα στολίδια· ἡ γυμνότης τῆς φέρει τὰ δυνατώτερα κτυπήματα εἰς τὴν αἰδῶ καὶ δίδει ἓνα θάρρος, εἰς τὸ ὁποῖο εὐκόλα συνειθίζει καὶ ἀρέσκεται ἡ γυναῖκα. Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ὁ ἄνδρας ἀντικρύζοντας ἐλεύθερα, ὅτι πρὶν μὲ τόση ἐπιμονὴ τοῦ ἐκρύπτετο, συνειθίζει ν' ἀποβλέπῃ περισσότερο καὶ ἀποκλειστικώτερα εἰς τὴν φυσιολογικὴ λειτουργία· ἀναντίρρητα ὁ σημερινὸς συρμός τείνει νὰ γυμνώσῃ τὸν ἔρωτα ἀπὸ τὰ ἰδανικά του καὶ νὰ τὸν πλησιάσῃ περισσότερο εἰς τὸ γεννητικὸ ἔνστικτο.

Ἐνας ἀκόμα ἀπὸ τοὺς μεγάλους κοινωνικοὺς παράγοντας εἶνε καὶ ἡ κατὰ καιροὺς ἀντίληψις τῆς ὠραιότητος. Κάθε φυλὴ κάθε λαός, καὶ ἐν μέρει κάθε ἄτομο ἔχουν καὶ ἰδιαιτέρα ιδέα τῆς καλλονῆς. Ἡ Ἀφροδίτη τῶν Ὀττεντότων δὲν ἔχει καμμιὰ ὁμοιότητα μὲ τῶν Ἑλλήνων καὶ τὸ πρότυπο τοῦ κάλλους τῶν Ρώσων δὲν εἶνε τὸ ἴδιο μὲ τῶν Γάλλων ἢ τῶν Ἰαπώνων. Ἀλλὰ καὶ κάθε ἐποχὴ ἔχει τὸ ἰδανικόν της, τὸ ὁποῖο ἀλλάζει ἀνάλογα μὲ τὰς ἀντιλήψεις, ποῦ ἐπικρατοῦν καὶ τὰ νέα ἔθιμα ποῦ ἐπέρχονται. Ἡ ρωμαντικὴ ποίησις ἐπέβαλε, δι' ἓνα ἄρκετὸ διάστημα, μίαν ὠραιότητα ἀσθενικὴ καὶ σχεδὸν ἐτοιμοθάνατη· εὐμορφη ἐθεωρεῖτο ἐκείνη μόνο, ποῦ ἦτο ισχνή, χλωμή καὶ κοκκαλιάρα, ἐκείνη ποῦ

ἐφαίνετο ἀποκαμωμένη ἀπὸ τὴν ζωὴ, ποῦ ἀμέριμνη καὶ ἡσυχῇ ἐπλησίαζε, μὲ βῆμα ἀδιάφορο, τὸ χεῖλος τοῦ τάφου. Τώρα μὲ τὴν ἐπικράτησι τῶν φεμινιστικῶν ἰδεῶν, ἡ ἀντίληψις τῆς ὠραιότητος ἥλλαξε. Ἡ καλλονὴ σήμερα συνίσταται περισσότερο εἰς τὴν ἔκφρασι παρὰ εἰς τὰς γραμμάς. Ἡ ζωηρὰ καὶ κάπως αὐθάδης φυσιογνωμία, τὸ ἀνοιχτὸ καὶ εἰλικρινὲς χαμόγελο, ἡ προκλητικὴ καὶ εὐγλωττὴ λάμψις τῶν ματιῶν, ἡ ἀνδρικῶς ἀφελὴς ἀλλὰ πάντα χαριτωμένη στάσις, ἀρέσκουν πολὺ περισσότερο, ἀπὸ τὴν ἀδέκαστο κανονικότητα τῶν γραμμῶν. Μία γυναῖκα, μὲ ὅλα τὰ κλασικὰ χαρακτηριστικὰ τῆς ὠραιότητος, θαυμάζεται σήμερα ἀλλὰ δὲν ἀγαλᾶται· οἱ περισσότεροι τὴν εὐρίσκουν ὠραία ἀλλὰ κρύα, καὶ ἡ φράσις αὐτῇ, εἶνε πιστὴ εἰκόνα τῆς συγκρούσεως τῶν αἰσθημάτων μὲ τὰς ἰδέας μας. Θαυμάζομε διότι ἡ ἀνατροφή, ποῦ ἐλάβαμε, μᾶς ἔμαθε νὰ θεωροῦμε ἰδεώδη, αὐτὴ τὴν καλλονή, δὲν ἀγαποῦμε ὅμως διότι τὰ αἰσθηματὰ μας δὲν εἶνε πλέον τὰ αὐτά. Ἡ Ἀσπασία ποῦ ἐξετρέλανε ἀνθρώπους σάν τὸν Περικλῆ καὶ τὸν Σωκράτη, δὲν θὰ εἶχε ἴσως σήμερα μεγάλη πέρασι καὶ ἀμφιβάλλω ἂν ἡ ὠραία Ἑλένη θὰ ἤμποροῦσε νὰ γίνῃ ἀφορμὴ καὶ τῆς πλέον ἀνωδύνου μονομαχίας.

Ὁ ἔρως δὲν εἶνε λοιπὸν παρὰ τὸ γεννητικὸ ἔνστικτο, στολισμένο καὶ κριμμένο κάτω ἀπὸ διάφορα ἄλλα πρόσθετα αἰσθήματα. Ὅσον αὐτὰ εἶνε εὐγενῆ καὶ ὠραῖα τόσον ὑψηλὸς γίνεται καὶ ἐκεῖνος· ὅταν εἶνε ποταπὰ καὶ ἐλεεινὰ αὐτὸς πίπτει καὶ ἀσχημίζει. Ὅπως ἡ ἰξιά ρίχνει τὰ ρίζας τῆς εἰς τὴν γῆ, ἀλλ' ἔχει ἀνάγκη νὰ προσκολληθῇ εἰς ἄλλα φυτὰ καὶ δένδρα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα μυζᾷ τὸς ὕλας, ποῦ χρειάζεται διὰ νὰ συμπληρώσῃ τὴν θρέψι τῆς, ἔτσι καὶ ὁ ἔρως εἶνε ἓνα βλάστημα κατὰ τὸ ἥμισυ παράσιτο, ποῦ ἔχει τὰ θεμέλιά του εἰς μία ὀργανικὴ λειτουργία, εἰς τὴν ὁποία χρεωστεῖ τὴν ὑπαρξί, ἀλλ' εἶνε ὑποχρεωμένος, ὅσο ἀναπτύσσεται, νὰ ψάχνῃ νὰ εὐρίσκῃ καὶ νὰ προσκολλᾶται εἰς ἄλλα αἰσθήματα καὶ ἰδέας ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἀντλεῖ τὴν δύναμι καὶ ὠραιότητά του.

Εἰς τὸν ἔρωτα λοιπὸν ἔχομε ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος, τὴν φυσιολογικὴν λειτουργίαν καὶ τὴν ἰδέαν της, ἀπὸ τὸ ἄλλο, ὅλους τοὺς λοιποὺς παραγοντας. Οἱ τελευταῖοι αὐτοί, ἐρεθιζόμενοι ἐξυπνοῦν τὴν ἰδέαν, ἢ ὁποία θέτει εἰς κίνησιν τὴν λειτουργίαν. Οἱ ἐρεθισμοὶ διὰ τὰ φθάσουν ἀπὸ τοὺς παράγοντας εἰς τὴν ἰδέαν καὶ ἀπ' αὐτῆς εἰς τὴν λειτουργίαν, πέρνουν λεωφόρους, δρόμους, δρομίσκους, καὶ μονοπάτια, ποῦ ἢ φύσις ἢ καὶ ἡμεῖς οἱ ἴδιοι σιγὰ σιγὰ ἀνοίξαμε δι' αὐτὸ τὸ σκοπὸν. Ὅσο τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας εἶνε περισσότερα, τόσο εὐκόλως οἱ ἐρεθισμοὶ φθάνουν εἰς τὸν προορισμὸν των, καὶ πάλιν, ὅσο ἡ λειτουργία εἶνε εὐερέθιστη τόσο εὐκολώτερον τίθεται εἰς κίνησιν.

Ἄλλοτε οἱ ἐρεθισμοὶ ἀναχωροῦν ἀπὸ τὴν λειτουργίαν ἢ ἀπὸ τὴν ἰδέαν της, καὶ διεγείρουν τοὺς παράγοντας· ἔτσι ὑπάρχει μία συνεχὴς, οὕτως εἰπεῖν, ἀλληλογραφία ἀναμεταξύ των, τὴν ὁποίαν δὲν χαλαρῶνει παρὰ ἢ κούρασιν. Ἡ τακτικὴ καὶ ἀδιάκοπη ἀνταλλαγὴ τῶν ἐπιστολῶν καὶ εἰδήσεων ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν εὐαισθησίαν τῆς λειτουργίας καὶ τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας. Ὅταν ἡ λειτουργία εἶνε ὀκνή χρειάζονται περισσότερα κεντήματα, περισσότεροι ἐρεθισμοὶ διὰ τὰ τὴν ἐξυπνήσουν· ὅταν τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας εἶνε ὀλίγα, ἢ οἱ δρόμοι χαλασμένοι, οἱ ἐρεθισμοὶ κάμνουν γῦρο, πέρνουν ἄλλους δρόμους μακρυτέρους καὶ ἐπομένως, ἢ κουράζονται καὶ φθάνουν ἐξαντλημένοι, ἢ ξεθυμαίνουν καὶ σταματοῦν εἰς τὴν μέση χωρὶς νὰ ἐκτελέσουν τὴν ἐντολήν των. Διὰ τὰ ἔλθῃ λοιπὸν ἓνας ἄνδρας εἰς φιλικὰς σχέσεις μὲ μία γυναῖκα, χωρὶς νὰ παραχωρῇ ἢ ἰδέαν τοῦ ἔρωτος, οὔτε εἰς τὸν ἓνα οὔτε εἰς τὴν ἄλλην, πρέπει, ἢ καὶ ἡ ἰδέαν νὰ εἶνε βαρυκίνητη, ἢ αἱ συγκοινωνίαι δύσκολαι. Εἰς τὴν γυναῖκα εἶνε κάπως εὐκόλως, διότι ἀπαντῶνται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστο καὶ τὰ δύο εἰς διαφόρους βαθμούς· εἰς τὸν ἄνδρα ὅμως δὲν συμβαίνει τὸ ἴδιον· διότι, εἴτε ἐκ φύσεως, εἴτε ἐξ αἰτίας τῆς ἀνατροφῆς του, ἢ φυσικὴν λειτουργίαν του εἶνε πλέον εὐκολοκίνητη καὶ οἱ ἐρεθι-

σμοί του έντονώτεροι. Μόλα ταῦτα, υπάρχουν πολλαὶ περιστάσεις, ποῦ εἰς τὸ ἓνα καὶ τὸ ἄλλο φύλο, μιᾶ τέτοια φιλία καταντᾷ δυνατὴ.

Δέν εἶνε σπάνιο νὰ βλέπουμε πρόσωπα προχωρημένης ἡλικίας, ποῦ νὰ συνδέωνται μὲ καθαρὰ φιλία. Ἐδῶ ἡ λειτουργία ἔχει παύσει καὶ ἡ ἰδέα ἔχει πάθει ἀπὸ τελειωτικὴ ἀτροφία. Καὶ εἰς τὰ γεροντικὰ ἀκόμα ἀνδρόγυνα, τὸν ἔρωτα διαδέχεται ἡ φιλία, ὅταν δέν εἶνε ἡ ἀπέχθεια ἢ τὸ μῖσος· ὁ ἔρως ποῦ, τυχόν, ἔτρεφαν ὁ ἓνας πρὸς τὸν ἄλλο, σιγὰ σιγὰ ἤλθε εἰς ἀποσύνθεσι καί, ὅταν ἔφθασε ἡ σωματικὴ κατάπτωσης, ἤρρε τὰ διάφορα αἰσθηματὰ, ποῦ τὸν ἀπετέλουν, σχεδὸν ἐλεύθερα καὶ ἀνεξέριτητα, ἔτοιμα νὰ ἀναλάβουν τὴν ὑπαρξί των, τὸ καθένα διὰ λογαριασμό του. Αἱ σχέσεις τῶν μικρῶν παιδιῶν εἶνε ἀθῶαι, διότι οὔτε ἡ λειτουργία ἀκόμα ἤρχισε, οὔτε αἱ συγκοινωνίαι ἀπεκατεστάθησαν. Εἰς τὴν περίπτωσι τῆς μητέρας καὶ τοῦ υἱοῦ, τοῦ ἀδελφοῦ καὶ τῆς ἀδελφῆς, ἡ λειτουργία δέν εἶνε βλαμμένη, ἀλλ' ἐφράχθησαν οἱ δρόμοι. Ἐστήθη ἓνα τεῖχος ὑψηλό, ποῦ ἐμποδίζει κάθε συγκοινωνία· τὸ τεῖχος τῶν θρησκευτικῶν καὶ κοινωνικῶν ἀπαιτήσεων, τῶν ἀκατανικήτων συνηθειῶν καὶ τῶν ἐπιτακτικῶν αἰσθημάτων. Εἰς τὰς σχέσεις αὐτοῦ τοῦ εἶδους, ἡ ἰδέα τοῦ ἔρωτος οὔτε κἂν ἀναφαίνεται, διότι κανένας ἐρεθισμὸς δέν φθάνει ἕως εἰς αὐτή.

Ὑπάρχουν ἄνθρωποι, τῶν ὁποίων, ἀπὸ ἰδιοσυγκρασία, τὸ νευρικὸ σύστημα ἐρεθίζεται δύσκολα, ἀπαιτεῖ μεγάλη δόσι ἐνεργείας διὰ νὰ τεθῇ εἰς κίνησι. Εἶνε οἱ κρύοι, οἱ ψυχροαἵματοι, ἐκεῖνοι ποῦ δέν συγκινοῦνται εὐκόλα, ποῦ περνοῦν ἀνάμεσα ἀπὸ τὴν ζωὴν ὡς θεαταὶ μᾶλλον παρὰ ὡς δράσται. Δέν εἶνε καθ' αὐτὸ ἀναίσθητοι· αἰσθάνονται σπάνια, ἀλλὰ βαθειά, χωρὶς ἐξάψεις ἢ ἐξωτερικὰς ἐκδηλώσεις, χωρὶς ἐπιπολαίους συγκινήσεις, τὰ αἰσθηματὰ των ὅμως, ὅταν ἐξεγερθοῦν, ἔχουν μεγάλη ὁρμητικότητα, λαμβάνουν τέτοιας διαστάσεις, ὥστε πνίγουν ὅλα τὰ ἄλλα

καὶ καταντοῦν ἀνεξάρτητα· κυριεύουν ὁλοκληρωτικὰ τὸν ὀργανισμό καὶ ζοῦν μόνον χωρὶς νὰ ὑποφέρουν τὴν παρουσίαν κανενὸς ἄλλου. Ἡ ὁ ἔρως, ἢ τὸ μῖσος, ἢ ἡ φιλία· ποτὲ ὁμως τὸ ἓνα καὶ τὸ ἄλλο μαζύ. Εἰς ἄλλους πάλιν ἡ ὀργανικὴ λειτουργία ξεκινᾷ δύσκολα, ἀλλ' ἡ ἰδέα τοῦ ἔρωτος ἔχει μεγάλην ἔντασιν· τὸ ἐλάχιστο αἰσθημα, ἢ παραμικρὰ συγκίνησις τὴν ἐξυπνᾷ· ἀλλ' αὕτη δὲν εἶνε ἱκανὴ νὰ ἐρεθίσῃ τὴν λειτουργίαν, παρὰ εἰς ἐκτάκτους περιστάσεις. Εἰς τέτοια ἄτομα ὁ ἔρως λαμβάνει μορφὴν μᾶλλον πνευματικὴν, μένει ὑψηλὸς καὶ εὐγενής· ὅταν φθάσῃ εἰς ἓνα σημεῖον, καταντᾷ παθολογικός· ὁ Emile Laurent ἀναφέρει ἓνα νέον, ποῦ ἦτον ἐρωτευμένος μὲ ἓνα ἄστρο. Αὐτοὶ εἶνε οἱ ἰδεαλισταί, ἢ οἱ αἰώνιοι ἐρωτόληπτοι, ποῦ δὲν ἤμποροῦν νὰ ἀντικρύσουν γυναῖκα χωρὶς νὰ τὴν ἐρωτευθοῦν· ὁ ἔρως των ἐγκλείει πλεῖστα ὅσα στοιχεῖα τῆς φιλίας, ἀλλὰ δὲν ἤμπορεῖ ποτὲ νὰ μετατραπῇ εἰς καθαρὰ φιλίαν.

Εἰς ἓνα μικρὸ χωριὸ τῆς Γερμανίας, αὐτοκτονοῦσε, τὸ 1904, ἓνας νέος 23 ἐτῶν, ποῦ ἦτο προωρισμένος νὰ ἀποκτήσῃ φήμην, τὴν ὁλοίαν ποτὲ δὲν θὰ ἐτολμοῦσε, ζῶντας, νὰ ὀνειρευθῇ. Ὁ Ὀθων Weininger, αὐτὸ ἦτο τὸ ὄνομά του, ἄφινε, μετὰ θάνατον, ἓνα ἔργον, ποῦ ἐπέσυρε τὴν γενικὴν προσοχὴν καὶ εἰς ὀλίγον καιρὸ εἶχε πλείστας ἐκδόσεις. Ἐπιτιλοφορεῖτο «τὸ φύλον καὶ ὁ χαρακτήρ» ἦτο δὲ ἓνα τρομερὸ κατηγορητήριον ἐναντίον τῆς γυναικός. Ἀνάμεσα εἰς τὰς πολλὰς ἀλλοκότους καὶ ἐξωφρενικάς ἰδέας του, ποῦ ἔχουν τὴν πηγὴν των εἰς τὸν Schopenhauer καὶ τὸν Τολστόη, εὐρίσκονται καὶ μερικαὶ ἄλλαι ποῦ εἶνε ὀρθαὶ ἢ πρωτότυποι. Μία ἀπὸ τὰς τελευταίας εἶνε καὶ ἡ ἑξῆς. Ὅταν ὁμιλοῦμε περὶ γυναικός, τὴν φανταζόμεθα σὰν κάτι ἰδιαιτέρον καὶ χωριστὸ ἀπὸ τὸν ἄνδρα· μὲ ἄλλους λόγους λαμβάνομε πάντα ὑπ'

ὄψι τὴν ἀπόλυτο γυναῖκα καὶ τὸν ἀπόλυτο ἄνδρα· αὐτοὶ ὅμως δὲν ὑπάρχουν εἰς τὴν φύσιν· τὰ φύλα δὲν εἶνε τόσο διηρημένα καὶ χωριστά, ὅσον νομίζομε, καὶ ἀκόμα ὀλιγώτερο ἀντίθετα τὸ ἓνα πρὸς τὸ ἄλλο. Εἰς κάθε ἄτομο συγχωνεύονται, ἀνακατεύονται, συνυπάρχουν εἰς διαφόρους ἀναλογίας. Ἕνας ἄνδρας δὲν εἶνε ποτὲ καθ' ὁλοκληρία καὶ ἀποκλειστικὰ ἄνδρας· ἔχει πάντα μέσα του καὶ μία δόσι γυναικός, μικρὰ ἢ μεγάλη· τὸ ἴδιο καὶ ἡ γυναῖκα. Διὰ τοῦτο βλέπομε ἄνδρας, ποῦ ἔχουν τὰ φυσικά, τὴν νοοτροπία, τὰ αἰσθήματα ἢ τὰς ὁρέξεις τῆς γυναικός, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, γυναῖκας, ποῦ πλησιάζουν περισσότερο εἰς τὸν ἄνδρα, παρὰ εἰς τὸ φύλο, ποῦ ἀνήκουν.

Ἀναλόγους παρατηρήσεις μεταξὺ τῶν ζώων καὶ προπάντων τῶν ἐντόμων, ἡ ἐπιστήμη εἶχε καταχωρήσει πρὸ πολλοῦ εἰς τὰ ἀρχεῖα τῆς. Τὴν θεωρία ὅμως ἐπεξέτεινε καὶ οἰκοδόμησε ὁ Weininger. Ἐπειτα δὲ ἀπ' αὐτὸν ἡ πειραματικὴ ἐπιστήμη ἐπιστοποίησε ἐν μέρει τὸ γεγονὸς καὶ ἡ ψυχοπαθολογία τὸ ἐπεκύρωσε. Ἡ θεωρία αὕτη θέτει εἰς νέας βάσεις ὁλόκληρο τὸ γυναικεῖο ζήτημα, τὸ ὁποῖο πρέπει νὰ ἀναθεωρηθῇ καὶ εἰς τὰς μικροτέρας ἀκόμα λεπτομερείας του.

Κατὰ τὴν θεωρία λοιπὸν αὕτη, ἓνας ἄνδρας, ὥς ὑποθέσωμε, κατὰ τὰ τρία τέταρτα γυναῖκα, θὰ ἔχει μία φυσικὴ κλίσι πρὸς ἐκείνη τὴν γυναῖκα, ποῦ θὰ εἶνε περισσότερο γυναῖκα. Ἡ δὲ κλίσις αὕτη δὲν θὰ περικλείει τίποτε τὸ ἐρωτικό· θὰ εἶνε ἀπλή συμπάθεια ἢ φιλία καθαρὰ, χωρὶς καμμία ὑστεροβουλία. Κατὰ βάθος θὰ εἶνε φιλία γυναικὸς πρὸς γυναῖκα. Τέτοια παραδείγματα ὑπάρχουν ἄρκετά.

Ἄν τὴν ἀφήσωμε κατὰ μέρος τὰ ἄτομα καὶ ἔλθωμε εἰς τὰς ομάδας, ἂν ἐξετάσωμε τὸ ζήτημα, ὅπως παρουσιάζεται εἰς

διαφόρους φυλάς ἢ λαούς, θὰ ἀπαντήσωμε τὸ ἴδιο πρᾶγμα· θὰ εὔρωμε φυλάς, ποῦ εἶνε φυσικὰ ζεσταί, καὶ ἄλλας, ποῦ εἶνε φυσικὰ κρύαι.

Δὲν ἤξεύρω ἂν ἡμπορεῖ νὰ θεωρηθῇ ὡς διακριτικὸ σημεῖο τῆς φυλῆς, ἢ ὡς συνέπεια τοῦ κλίματος· τὸ βέβαιον ὅμως εἶνε, ὅτι εἰς τοὺς περισσοτέρους βορείους λαοὺς ἀπαντᾷ κανεῖς μία βραδεία ἀντίδρασι εἰς ὅλους ἐν γένει τοὺς ἐρεθισμούς, μία ἀνικανότητα τοῦ νευρικοῦ συστήματος εἰς τὸ νὰ ἀποκρίνεται εὐκόλα καὶ ἀμέσως. Ἀπ' αὐτὸ ἴσως προέρχεται καὶ κάποια ψυχρότης εἰς τὸν ἔρωτα. Ἄν λάβωμε ὡς παράδειγμα τὸν Σκανδιναυό, τὸν Ὀλλανδό, τὸν Ἀγγλο καὶ ἐν μέρει τὸν Γερμανό, θὰ ἰδοῦμε ὅτι, μολονότι ἔχουν τὴν ἰδίαν ἐπάνω κάτω ἀνατροφή καὶ περνοῦν τὴν ἰδίαν ζωὴν μὲ τὸν Γάλλο ἢ τὸν Ἰταλό, διαφωνοῦν ἀπ' ἄκρο εἰς ἄκρον εἰς τὸ ζήτημα τοῦ ἔρωτος. Εἰς τοὺς πρώτους ὅχι μόνον ἡ φυσιολογικὴ λειτουργία εἶνε ἀργοκίνητη, ἀλλὰ καὶ οἱ δρόμοι ποῦ πέρνουν οἱ ἐρεθισμοὶ εἶνε διαφορετικοί. Τὸ στενὸ καὶ δύσκολον μονοπάτι ποῦ ὑπάρχει εἰς τὸν Ἀγγλο γίνεται εὐρεία λεωφόρος εἰς τὸν Ἰσπανὸ ἢ τὸν Ἕλληνα. Εἰς τοὺς βορείους λαοὺς ὁ ἐρεθισμὸς κάμει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μεγάλο γῦρον καὶ σταθμεύει εἰς κέντρα ποῦ δὲν ὑπάρχουν εἰς τοὺς μεσημβρινούς. Διὰ τοῦτο ἢ συχνὰ ὁ ἔρως γίνεται ἀνεξάρτητος ἀπὸ τὴν φυσιολογικὴν λειτουργίαν, ἢ ὁ δυνατότερος ἐρεθισμὸς δὲν εἶνε κάποτε ἱκανὸς νὰ ἐξυπνίσῃ τὸν ἔρωτα.

Εἰς τὰ χωρία τῆς Φινλανδίας ὑπάρχει ἓνα περίεργον ἔθιμον. Εἰς κάθε σπῆτι εὐρίσκεται μία ἰδιαιτέρα αἴθουσα, ποῦ χρησιμεύει ὡς λουτρό. Ἀφοῦ τὴν θερμάνουν ὑπερβολικά, οἱ χωρικοὶ εἰσέρχονται μέσα εἰς αὐτήν. ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἀνακατωμένοι, γυμνόνονται καὶ ὅταν ἰδρώσουν καλά, ἀρχίζουν νὰ κτυποῦνται μὲ ράβδους ἀπὸ κλώνους ἱτιάς. Ἐπειτα, διὰ νὰ φέρουν τὴν ἀντίδρασιν, τρέχουν ἐπάνω εἰς τὰ χιόνια τῆς πλατείας τοῦ χωριοῦ, γυμνοὶ ὅπως ἦσαν, χωρὶς νὰ αἰσθάνωνται τὴν ἐλαχίστην ἐντροπὴν, χωρὶς νὰ

προξενούν καμμία ἀγανάκτησι καί, τὸ περιεργότερον, χωρὶς νὰ συμβαίνη οὔτε τὸ ἐλάχιστο ἐπεισόδιο. Εἰς τὴν Νορβηγία ὑπάρχει ἓνα εἶδος Πανεπιστημίων διὰ τοὺς χωρικοὺς, ὅπου, νέοι καὶ νέαι ἀπὸ δέκα ὀκτὼ ἕως εἴκοσι ἐτῶν, διδάσκονται τὰ στοιχεῖα τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν, τῆς φιλολογίας καὶ τῆς Νορβηγικῆς ἱστορίας. Τὰ μαθήματα διαρκοῦν ἕξ μῆνας καὶ ἐπειδὴ ὁ πληθυσμὸς εἶνε ἀραιὸς καὶ αἱ συγκοινωνίαι δύσκολαι, τὰ πανεπιστήμια αὐτὰ εἶνε καὶ οἰκοτροφεία. Οἱ φοιτηταὶ καὶ αἱ φοιτήτριαι διαιτῶνται ἐκεῖ ἀπὸ κοινοῦ καὶ ζοῦν δίπλα δίπλα χωρὶς ποτὲ νὰ σημειωθῇ τὸ παραμικρὸ σκάνδαλον. Εἰς τὴν Ὁλλανδία, τὴν Ἀγγλία καὶ πρὸ πάντων τὴν βόρειο Ἀμερικὴ τὰ μικτὰ σχολεῖα, ὅπου συχνάζουν ἀγόρια καὶ κορίτσια, ἕως τὴν ἐφηβικὴ ἡλικία, εἶνε συνηθέστατα.

Εἰς τὰ μεγάλα λύκεια τῆς Oxford καὶ Gambridge τὰ ἥθη, αἱ συνομιλίας καὶ ἕως εἰς ἓνα βαθμό, αἱ σκέψεις τῶν μαθητῶν εἶνε ἀθῶαι· εἰς τὴν ζωὴ καὶ τὰς διασκεδάσεις τῶν Ἀγγλῶν καὶ Γερμανῶν φοιτητῶν, ἡ γυναῖκα κᾶπου κᾶπου μόνον ἀναφαίνεται καὶ τὸ ποτὸ ἔχει πολὺ μεγαλειτέρα προτίμησι. Οἱ νέοι ἐπιδίδονται εἰς τὰ διάφορα γυμνάσια, τὸ tennis, τὸ football, τὰς λεμβοδρομίας ἢ τὴν μονομαχίαν καὶ μόνον ἀργὰ στρέφουν τὸν νοῦ των εἰς τὴν γυναῖκα. Τότε ἀκόμα ὁ κάτοικος τῶν βορείων χωρῶν δὲν ἀποβλέπει εἰς τὴν φυσικὴν καλλονήν. ἀλλ' εἰς τὰ ἠθικὰ προτερήματα· ζητεῖ ἀπὸ τὸ ἀντικείμενον τοῦ ἔρωτός του αἰσθήματα τρυφερότητος καὶ συμπαθείας, προσόντα πνευματικὰ καὶ ὄχι σωματικὰ θέλγητρα ἢ λάγνους προκλήσεις. Ἡ καλλονὴ βέβαια δὲν τὸν ἀφίνει ἀδιάφορο· τὴν θαυμάζει καὶ τὴν αἰσθάνεται βαθύτερα, ἢν ὄχι περισσότερον. ἀπὸ τὸν μεσημβρινόν, ἀλλὰ δὲν τὴν θεωρεῖ παράγοντα ἀπαραίτητο τῆς εὐτυχίας του καὶ δὲν ἔξαρτᾷ ἀπ' αὐτῇ τὰς κλίσεις καὶ συμπαθείας του. Τὰ ἰδανικά του στρέφονται ἄλλοῦ, ὁ ἔρως του εἶνε πλέον πνευματικὸς, ἀσυγκρίτως ὀλιγώτερον δεμένος μὲ τὴν φυσιολογικὴν λειτουργίαν.

Καὶ τοῦτο εἶνε συνέπεια τῆς ψυχρότητός του. Ἐξ αἰτίας αὐτῆς τοῦ εἶνε δυνατό νὰ συνεργάζεται μὲ τὴν γυναῖκα διατηρῶν-
τας τὸ ἴδιο κρῦο αἷμα καὶ τὴν ἴδια ἀδιαφορία ὅπως μὲ ἓνα
ἄνδρα, νὰ συζητῇ. ὁλοκλήρους ὥρας, ἓνα ζήτημα ἐπιστημονικό,
φιλοσοφικό ἢ κοινωνικό, χωρὶς νὰ τοῦ ἐπέλθῃ ἡ παραμικρὰ κακὴ
ιδέα, νὰ εἶνε μέλος ἑταιρειῶν, ποῦ συμπεριλαμβάνονται καὶ
γυναῖκες, χωρὶς ποτὲ νὰ σκανδαλισθῇ ἡ φαντασία ἢ νὰ μολυνθῇ
ἡ σκέψις του Δι' αὐτὸ τὸν λόγο, Κυρίαι καὶ Δεσποινίδες ἡμποροῦν
νὰ ἔχουν εἰλικρινεῖς καὶ πιστοὺς φίλους, ποῦ δέχονται ἐλεύθερα
εἰς τὸ σπῆτι των, μὲ τοὺς ὁποίους ἀλληλογραφοῦν ἢ ἐξέρχονται
εἰς τὸν δημόσιο περίπατο χωρὶς νὰ κινήσουν τὴν περιέργεια ἢ νὰ
ἐγείρουν τὴν ὑπόψια. Ἡ ἀληθινὴ φιλία μεταξὺ ἀνδρῶν καὶ
γυναικῶν εἶνε εἰς αὐτοὺς τοὺς λαοὺς συχνότατη.

Ἀπ' ἐναντίας εἰς ὅλας ἐν γένει τὰς μεσημβρινὰς φυλάς,
καθὼς καὶ εἰς ἡμῖς τοὺς Ἑλληνας, ὁ ἔρως ἔχει ἀποκλειστικὴν
ἀφειρητῖα του τὰς αἰσθήσεις. Δι' ἡμῖς ἡ σωματικὴ καλλονὴ εἶνε
τὸ πᾶν· αὐτὴ μόνη μῖς συγκινεῖ καὶ αὐτὴ ζητοῦμε νὰ ἀπολαύ-
σωμε. Τὰ ἄλλα προσόντα εἶνε δευτερεύοντα, εἶνε στολίδια ἐπει-
σοδικά, ποῦ προσθέτουν μικρὰ πρὶ γματα εἰς τὴν γυναῖκα. Τόσο
δὲ εἴμεθα ταπεινοὶ δοῦλοι τῶν αἰσθήσεών μας, ὥστε ἀπ' αὐτὰς
ἐξαρτῶμε σχεδὸν κάθε δράσι μας καὶ εἰς αὐτὰς βάζομε τὸ κέν-
τρο τῆς ἐνεργείας μας. Ἀπὸ τὴν ἐφηβικὴν ἡλικίαν μας ἕως τὸ
ἀκρότατο σημεῖο τῆς ἀνδρικῆς καὶ κῆποτε παρὰ πέρα, μιὰ ἀπὸ
τὰς μεγαλειτέρας φροντίδας μας εἶνε ἡ γυναῖκα, ἡ μᾶλλον ἡ
ἡδονή, ποῦ ἡμπορεῖ νὰ προμηθεύσῃ. Εἰς τὸ Ταῦτί, ἂν δὲν μὲ
ἀπατῇ ἡ μνήμη, τὰ σχολεῖα εἶνε κοινά· συχνάζονται ἀπὸ παιδιὰ
ἕξ ἕως δώδεκα ἐτῶν, καὶ τῶν δύο φύλων ἔ! λοιπὸν ὅλα των
σχηματίζουν ζεύγη, ποῦ εἶνε ἀνδρόγυνα εἰς ὅλη τὴν σημασία τῆς
λέξεως· οἱ δὲ Ἰησουῖται, ποῦ ἴδρυσαν τὰ σχολεῖα, μὲ ὅλας τὰς
προσπαθείας των, ἐστάθη ἀδύνατο νὰ ἐμποδίσουν αὐτὴ τὴν
συνήθεια εἰς τὴν ὁποία, θέλοντας καὶ μὴ, ὑπεχώρησαν. Εἰς τὴν

Γαλλία όταν, πρὶν ἀπὸ μερικά ἔτη, ἐσυστήθη ἓνα τέτοιο κοινὸ σχολεῖο, κατὰ τὸ ἀμερικανικὸ σύστημα, ἐσηκώθη τόση κατακραυγή, ὥστε ὁ ἰδρυτής του ἔπεσε μάρτυς. Τὸ γαλλικὸ κοινὸ δὲν ἤμπορουσε νὰ καταλάβῃ, ὅτι εἶνε δυνατό νὰ συζοῦν ἀγόρια καὶ κορίτσια, χωρὶς νὰ γεννηθοῦν σκανδαλώδη ἐπεισόδια.

Καὶ εἶχε δίκαιο. Ἀπὸ τὰ θρανία τοῦ σχολείου ὅπου τρίβομε τὰ πρῶτα μας πανταλονάκια, αἱ ἡδυπαθεῖς σκέψεις μᾶς συνταράζουν. Τὸ κύριο καὶ σύνηθες θέμα τῆς ὁμιλίας τῶν ἐφήβων μας εἶνε ἡ γυναῖκα καὶ τὰ τραγούδια τῶν φοιτητῶν μας εἶνε γεμάτα ἀπὸ ἐρωτικὰ ἐπεισόδια καὶ ἐμπαθεῖς ἐκφράσεις. Ὅταν δὲ ἀργότερα κατέβωμε εἰς τὴν παλαίστρα τῆς ζωῆς καὶ ἀρχίσωμε τὸν τραχὺ καὶ ἀδυσώπητο ἀγῶνα τῆς ἐπικρατήσεως, τὸ μύχιό μας ἐλατήριο εἶνε πάλι ἡ γυναῖκα. Κοπιάζομε, στερούμεθα, σκοτονώμεθα διὰ νὰ κάμωμε χρήματα καὶ ὁ πλοῦτος μας ἔχει σκοπὸ τὴν ὑλικὴ ἀπόλαυσι τῆς ζωῆς. Τί εἶνε ὅμως ἡ ζωὴ χωρὶς τὴν γυναῖκα ; Ὀνειρευόμεθα δόξης καὶ τιμᾶς καὶ ὑψηλὰς κοινωνικὰς θέσεις. Εἰς τί μᾶς χρησιμεύουν ὅμως, ἂν δὲν εἶνε δίπλα ἡ γυναῖκα διὰ νὰ μᾶς θαυμάσῃ καὶ νὰ μᾶς ἀγαπήσῃ, ἡ γυναῖκα ποῦ εἶνε ὡραία, χαριτωμένη καὶ κομψή ;

Εἰς τὰς συναναστροφάς μας, μεταξὺ ἀνδρῶν, χώνομε εἰς ὅποιανδήποτε συνομιλίαν ἐρωτικούς ὑπαινιγμούς· ὅταν δὲ παρευρίσκονται καὶ γυναῖκες, πάντα ἡ ὡραιότερα εἶνε περιτριγυρισμένη, ποιὲ ἡ εὐφυεστέρα ἢ ἡ καλή. Μᾶς εἶνε ἀδύνατον νὰ χωρίσωμε μία Κερία ἢ Δεσποινίδα ἀπὸ τὴν γεννητικὴν τῆς ἐνέργειαν καὶ νὰ τὴν θεωρήσωμε, ὡς ἀπλὸ ἄτομο, ποῦ ἠμπορεῖ νὰ ἔχῃ ἄλλο προορισμὸ παρὰ τὴν ἡδονήν. Διὰ τοῦτο καὶ εἰς τὰς ἀθωοτέρας σχέσεις μεταξὺ τῶν δύο φίλων, εἰσέρχεται ἡ καχυποψία καὶ ἡ κακολογία πέρνει καὶ δίνει. Ἡ ποίησις καὶ ἡ φιλολογία μας δὲν ἔχουν σχεδὸν ἄλλο ἀντικείμενο ἀπὸ τὸν ἔρωτα· τὰ δὲ μυθιστορήματα καὶ δράματα ἀφοῦ ἐξεκοσκίνησαν ὅλας τὰς δυνατὰς περιπτώσεις τῆς ἐρωτικῆς συμπτωματολογίας καὶ τῆς μοιχείας, κατατρίβονται εἰς τὸ ἐξαντλη-

μένο αὐτὸ θέμα, χωρὶς νὰ τολμοῦν νὰ τὸ ἀλλάξουν. Ὁλη ἡ τριγυρινή μας κοινωνικὴ ζωὴ ὑπενθυμίζει καὶ ἀποθεώνει τὸν ἔρωτα.

Ἐνα ἀπὸ τὰ μεγαλείτερα ἀτυχήματα τῆς γυναικὸς εἶνε, ὅτι ὁ πολιτισμὸς εἶχε τὴν κοιτίδα του εἰς τὴν Ἀνατολήν. Ἡ ἡδυπάθεια τῶν φυλῶν ποῦ ἐκατοίκουν αὐτὰ τὰ μέρη, ἔφερε ὀλέθρια ἀποτελέσματα εἰς τὴν ἐξέλιξί της. Θεωρηθεῖσα, ἀπὸ μιᾶς ἀρχῆς, ὄργανο ἡδονῆς καὶ σχεδὸν μόνον ἡδονῆς, ἦτο ὑποχρεωμένη νὰ ἀκολουθήσῃ τὸ δρόμο ποῦ τῆς ἐχαράχθη καὶ νὰ ὑποστῇ ὅλας τὰς συνεπείας αὐτῆς τῆς ἀντιλήψεως. Ἀποτέλεσμα φυσικὸ τῆς πρωτογόνου καταστάσεως τῶν λαῶν, ἡ ἰδέα αὐτὴ ὑπῆρξε γενικὴ, ἀλλ' εἰς τοὺς βορείους λαοὺς δὲν εὔρε εἰς αὐτὴν γόνιμο, δὲν ἐμεγάλωσε οὔτε ἐπεξετάθη, ὅπως εἰς ἡμᾶς· ἔμεινε στάσιμη, σιγὰ σιγὰ ἐχαλαρώθη καὶ τώρα περιορίζεται εἰς τὰ φυσικά της ὅρια. Ὁ φεμινισμὸς, πολὺ πρὶν ἀκόμα βαπτισθῇ μ' αὐτὸ τὸ ὄνομα, ἀνεπτύχθη ἐλεύθερα, χωρὶς μεγάλας ἀναστολάς, καὶ μία ἀπὸ τὰς συνεπείας του ἦτο ἡ ἀνωτέρα κοινωνικὴ ἀνάπτυξις, ποῦ εὐρίσκομε εἰς αὐτοὺς τοὺς λαοὺς.

Εἰς τὸν μεσημβρινὸ κόσμον, ἀπ' ἐναντίας, ὁ ὄγκος τῆς ἀνατολικῆς ἀντιλήψεως, μὲ τὸν καιρὸ, ἐμεγάλωσε καὶ τώρα πιέζει τρομακτικὰ τὴν γυναῖκα. Αἱ ἐλευθερίαι ποῦ ἀποσπᾷ ὀλίγο κατ' ὀλίγον, μὲ τὴν βίαν ἢ τὸν δόλο, εἶνε μισαὶ καὶ κουρελιασμέναι· μολονότι δὲ κατώρθωσε, ὕστερα ἀπὸ πολλοὺς κόπους, νὰ ἀναλάβῃ κάποιαν κοινωνικὴν δρασίαν, ἀπομένει πάντα δεσμίαν καὶ προχωρεῖ δύσκολα. Ἡ γυναῖκά μας δυστυχῶς δὲν ἐλησμόνησε ἀκόμα, ὅτι εἶνε ὄργανο ἡδονῆς καὶ ἐννοεῖ νὰ ἐκτελῇ εὐσυνείδητα, παρὰ πολὺ εὐσυνείδητα τὰ καθήκοντα ποῦ ἡ ἀντίληψις αὐτῆς τῆς ἐπιβάλλει. Μὲ τὰς συνθήκας αὐτὰς ἡ φιλία μεταξὺ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς, ἔξω ἀπὸ ὀλίγας ἀτομικὰς ἐξαιρέσεις, εἶνε πολὺ δύσκολη, ἂν ὅχι ἀδύνατη.

Φιλία λοιπὸν μεταξὺ τῶν δύο φύλων ἡμπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ, ἀλλὰ χρειάζονται μερικοὶ ὅροι ἀπαραίτητοι, ἀπὸ τοὺς ὁποίους οἱ

κυριώτεροι εἶνε ἢ ἡλικία, ἢ ἰδιοσυγκρασία τοῦ ἀτόμου, ἢ ἰδιο-
συγκρασία τῆς φυλῆς καί, εἰς κατώτερο βαθμό, ἢ ἀνατροφή.

Θὰ ἤθελα νὰ ἐπεκτείνω ἀκόμα τὸ θέμα μου καὶ νὰ ἐξετάσω
τὰς συνεπείας τῆς ἀντιλήψεως, ποῦ ἔχομε ἡμεῖς οἱ μεσημβρινοὶ
διὰ τὴν γυναῖκα. Δυστυχῶς ὁ χῶρος δὲν μοῦ τὸ ἐπιτρέπει.
Διερωτῶμαι ὅμως· εἰς τὰς ἐμπορικὰς, οἰκονομικὰς καὶ κοινωνικὰς
δοσοληψίας, ποῦ ἀνυπερθέτως θὰ ἔχη μία ἡμέρα, πολὺ προσηχῇ,
ὁ ἄνδρας μὲ τὴν γυναῖκα, δὲν θὰ εὐρεθῇ ἄραγε εἰς θέσι κατωτέρα,
καὶ δὲν θὰ παρουσιάζῃ μειονεκτήματα καιαστρεπτικὰ δι' αὐτόν,
ἂν ἐξακολουθῇ νὰ ἔχη δι' αὐτή, τὴν ιδέα, ποῦ ἔχει ; Δὲν πρέπει
νὰ λησμονῇ, ὅτι ἀνέκαθεν ἡ γυναικεία ἐπιρροὴ ὑπῆρξε μεγάλη·
μεγὰλη καὶ ὀλεθρία διότι ἦτο ἐπιρροὴ σωματικῶν θελγῆ·ρων καὶ
ὄχι ψυχικῶν ἀρετῶν. Ὁ ἄνδρας μας ὑπέκυψε πάντα εἰς τὸ ζυγὸν
τῆς ὥραιας καὶ ὄχι τῆς καλῆς. Ἡ ἐπιρροὴ λοιπὸν αὐτή, ποῦ
βαθμηδὸν μεγαλόνει, ποῦ καθημέρα εὐρύνεται, διότι εἰσχωρεῖ εἰς
σφαίρας δράσεως, ποῦ ἦσαν πρὶν ἐμποδισμέναι, δὲν θὰ τοῦ εἶνε
πολὺ ὀλεθριοτέρα εἰς τὸ μέλλον, ἂν μόναι αἱ αἰσθήσεις ἐξακολου-
θοῦν νὰ ὑπαγορεύουν τὰς συμπαθείας καὶ ἀντιπαθείας μας ;

ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ.

ΕΞΕΔΟΘΗΚΑΝ ΤΑ ΕΞΗΣ :

1. Fred. NIETSCHE, ΔΙΟΝΥΣΟΥ ΔΙΘΥΡΑΜΒΟΙ, μετάφραση Γιάννη Καμπύση, πρόλογος Δημ. Ζαχαριάδη Γ.Δ. 3.
2. J. B. LAMARCK, Η ΓΕΝΕΣΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ, μετάφραση και πρόλογος Γ. Βρисиμιτζάκη, Γρ. Δ. 3.
3. M. ΒΑΚΟΥΝΙΝΕ, ΖΩΟΔΙΑ, ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΣ, μετάφραση και πρόλογος Γ. Βρисиμιτζάκη. Γρ. Δ. 3.
4. Γ. Βρисиμιτζάκη, Τὸ ἔργο τοῦ Κ. Π. ΚΑΒΑΦΗ. Γρ. Δ. 3.
5. René CHAUGHY, Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΣΚΛΑΒΑ, μετάφραση και πρόλογος Στάμου Ζερβοῦ. Γρ. Δ. 3.
6. André LORULOT, Ο ΑΤΟΜΙΚΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥ ΑΛΤΡΟΥΙΣΜΟΥ, μετάφραση Μ. Μυριώτη. Γρ. Δ. 3.
7. Albert LIBERTAD, Η ΕΥΛΑΒΕΙΑ ΤΟΥ ΨΟΦΙΜΙΟΥ, μετάφραση Γ. Πουλάκη. Γρ. Δ. 3.
8. Félix LE DANTEC, ΤΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΟ ΚΑΙ ΤΟ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΙΚΟ, μετάφραση Ε. Κ. Γρ. Δ. 3.
9. Γ. ΣΚΛΗΡΟΥ, Η ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ. Γρ. Δ. 3.
10. Ch. DARWIN, Η ΚΑΤΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ, μετάφραση και πρόλογος Γ. Βρисиμιτζάκη. Γρ. Δ. 3.
11. DIDEROT, ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΕΣ ΣΚΕΨΕΙΣ, μετάφραση και πρόλογος Βασίλη 'Αθανασόπουλου. Γρ. Δ. 3.
12. André LORULOT, ΕΙΝΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ; μετάφραση Ε. Κ., ἀπὸ τὸ γαλλικὸ ἀνέκδοτο χειρόγραφο. Γρ. Δ. 3.
13. Madeleine VERNET, Ο ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΕΡΩΤΑΣ, μετάφραση Σ. Π. (ἐξαντλημένο). Γρ. Δ. 3.
14. Γ. Βρисиμιτζάκη, Ο ΑΝΤΑΡΤΗΣ, (ἐξαντλημένο). Γρ. Δ. 3,

GRAMMATA

Revue Néo-Grecque trimestrielle
LITTÉRAIRE & ARTISTIQUE

Publie les œuvres des meilleurs écrivains grecs.

Traduit les productions les plus significatives des littératures étrangères.

Apprécie en un esprit d'indépendance absolue et de large éclectisme toute manifestation artistique et littéraire.

ABONNEMENT ANNUEL FR. 25.

Adresse : Revue "GRAMMATA" B. P. 1146. — Alexandrie - Egypte

BUREAUX : OKELLA PRIMI, 3me ÉTAGE.

ÉDITEUR & DIRECTEUR : STEPHANOS PARGAS

== ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΤΡΙΜΗΝΟ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ.

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΓΡ. Δ. 80 Η ΦΡ. ΧΡ. 25 - ΟΤΟΜΟΣ 800 ΣΕΛΙΔΩΝ

ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ : ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΠΑΡΓΑΣ.

ΤΑΧΥΔΡ. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ : B. P 1146- ALEXANDRIE.

ΓΡΑΦΕΙΑ : OKELLA PRIMI, 3° ΠΑΤΩΜΑ.

ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΣΙΜΑΤΗ & ΙΩΝΑ - ΑΛΕΞΑΝΤΡΕΙΑ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000083221

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

